אישים באגרות הראי"ה

ר' יהודה לייב פלמן

דודו של הרב קוק מצד אמו, מחסידי חב"ד · שנות חייו אינן ידועות לנו

3 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

ר' יהודה לייב פלמן (בכתיב האגרות: פעלמאן) הוא דודו של הרב קוק מצד אמו, ממשפחת חסידי חב"ד. הרב קוק כותב אליו בכבוד רב, ומכנה אותו "הישיש הנכבד".

הרב קוק על דודו, ר' יהודה לייב פלמן

באגרות אל דודו הרב קוק עוסק בענייני היישוב: הרב קוק מתנגד לכל פירוד בין הכוללים, ובמיוחד להפרדת חברון מירושלים (כרך א', אגרת לט), מרגיע את דודו מפני השינויים בשלטון העות'מאני (כרך א', אגרת קעד), וקורא לא לשים לב לסופר שזלזל במצוות תמיכת היישוב (כרך ב', אגרת שנט).

האגרות

כרך א', אגרת לט: על מחלוקת בין ראשי הכוללים: הרב קוק מתנגד לכל פירוד, ובמיוחד להפרדת חברון מירושלים.

"שאנחנו חייבים כולנו להתאמץ בכל עז שלא יהי' ח"ו שום פירוד"

כרך א', אגרת קעד: הרב קוק מרגיע את דודו לגבי השינויים בשלטון העות'מאני והגיוס לצבא.

"אין מה לפחד כלל וכלל"

כרך ב', אגרת שנט: יש להתעלם מסופר שזלזל במצוות תמיכת ישוב הארץ; דווקא עכשיו צריך לתמוך במוסדות.

"ואדרבא עתה החובה יותר גדולה להחזיק בידי המוסדות"

ראו גם

אחותו, אמו של הרב קוק. (לדף)

נוסח האגרות – עם ביאור

3 האגרות שבהן נזכר דודו, ר' יהודה לייב פלמן, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך א' – אגרת לט

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ג' מרחשון תרס"ז - יפו **נמען:** דודו, ר' יהודה ליב פעלמאן

על מחלוקת בין ראשי הכוללים, כולל חב"ד, על כתובות המשלוח ועל הפרדת חברון מירושלים. הרב קוק מתנגד לכל פירוד, ובמיוחד לפגיעה במעמד ירושלים, שקדושתה כוללת את כל ארץ ישראל וגם את חברון (על פי הזוהר וראיות מהגמרא). הרב קוק מציע פשרה: לכתוב את הכתובת על שם שלושה אנשים, ולא להפריד את הכולל. הרב קוק מספר על תלמיד חכם זקן שסובל עוני בגלל המחלוקת.

עיקרי הדברים

- מעלת ירושלים על שאר ערי ארץ ישראל.
- שלום ומניעת מחלוקת בכוללים.
- כולל חב"ד וחסידים.

נוסח האגרת עם ביאור

בע"ה[1], עה"ק[2] יפו תובב"א[3], ג' מרחשון תרס"ז[4].

לכבוד דודי, יקירי ואהובי, הישיש הנכבד ת"ח[5] מופלג בתורה ויראה וחסידות מו"ה[6] יהודא ליב שליט"א[7] פעלמאן וכא"ל[8]. וכ"בב בניו וב"ב שיחי'[9] ברב שלו'[10] וברכה.

מכתב כבודו הגיעני, לשמחת לבבי לראות כתב ידו הנהדר, לכה"פ[11] בחת"י[12]. ות"ל[13] על שלומו הטוב.

וע"ד[14] הסכסוך שבין מנהיגי ישראל העומדים בראש הכוללים. [מחלוקת בכולל חב"ד בארץ ישראל על כתובת משלוח הכספים, שאיימה להפריד את חברון מירושלים] מאד נצטערתי ע"ז[15] מאז נודע לי דבר המחלוקת מהממונה בכולל חב"ד[16], איש נכבד מאד מירושלים ת"ו[17], ששאל בזה בעצתי. ודעתי היא, שאנחנו חייבים כולנו להתאמץ בכל עז שלא יהי'[18] ח"ו[19] שום פירוד, ודי לנו והותר הפירודים שכבר נתהוו בעוה"ר[20]. ויותר נכון הי'[21] לותר את הענין של האדרעסין, רק שלא יהי' פירוד להבדיל חברון בפ"ע[22], ולהפריד בינה לירושלים ת"ו[23]. וק"ו[24] שלא להביא ע"ז[25] איזה טינה בלב קצת מאחב"י[26] להקטין ח"ו מעלת קדושת ירושלים ת"ו נגד שאר ערי אה"ק[27] איזו שתהי'[28], שזהו ממש פגם איסור הבמות, והצעקה אשר הי' על בני גד ובני ראובן בבנותם המזבח, [יהושע כב] הכל הוא שלא להשוות אפילו קדושת מקום אחר באי"י[29] לקדושת המקום אשר בחר ד', והעיר אשר נקרא שמו ית'[30] עליה, וק"ו להפחית ח"ו ממעלתה נגדה. כי דוקא ירושלים כוללת כל אי"י[31], ולא עיר אחרת, א"כ[32] בכלל ירושלם נכללת ג"כ[33] קדושת חברון, ולא להיפך. וכ"ד זוה"ק[34] פי חיי שרה דקכ"ח ע"ב[35]: "ת"ח ירושלם כל ארעא דישראל אתכפל תחותה, ואיהי קיימא לעילא ותתא כגונא דא ירושלם לעילא ירושלם. לתתא כו'[36] ובגין כך כפלתא איהו דביי שריא כו' ובגין כך שדה המכפלה" כו'. הרי שאפי'[37] קדושת חברון ומערת המכפלה, שזהו עיקר מעלתה של עה"ק חברון, כלולה. ג"כ בירושלם, ומקור קדושת חברון הוא ג"כ מצד ירושלם. וזאת היא כונת הגאון ר'[38] בצלאל אשכנזי, שכתב בתשובה סי'[39] ט"ו: ואם אין ירושלם ח"ו אין חברון עכ"ל[40], שהגאון בעל חתם סופר הביאו בתשובה סי' רל"ג, וכתב עליו שלא הבין איך תלה ישיבת חברון בירושלם, אבל

נראה שרמז לדברי זוה"ק הנ"ל[41]. וענין קביעת המועדים, שבאמת אינו תלוי דוקא בירושלם כ"א[42] בכל א"י, כמבואר בברכות ד' ס"ג, [ברכות סג] רק שלכתחלה צריך שיהי'[43] ביהודא, משום לשכנו תדרשו, [דברים יב, ה] ויהודא נקרא שכנו של מקום כמבואר בסנהדרין די"א ע"ב, ועי' תוס'[44] ד"ה[45] אין מעברין בסופו, שהקשו דבברכות ילפי' מכי מציון ת"ת[46] וכאן מלשכנו, אבל הענין הוא דמכי מציון ילפי' על כלליות א"י, דג"כ[47] נקראת ע"ש[48] ציון וירושלם, ומלשכנו ילפי' דבעי' ביהודא. עכ"פ[49] משתי הסוגיות למדנו, דעיקר הקדושה והמעלה תלוי דוקא בירושלם, שסוף כל סוף אין מקרא יוצא מידי פשוטו, דכי מציון ת"ת ודבר ד' מירושלם דוקא, אלא שקדושת ירושלם מאירה ג"כ בכל א"י. וה"ה[50] היתרון שיש ליהודא הוא מפני הקירוב לירושלם, כדפי' רש"י[51] שכנו של מקום ירושלם והיא ביהודא, א"כ כל המעלה היא תלוי' רק בירושלם, וא"כ[52] עיקר ירושלם עדיפא מכל, ופשוט דמצות בנינה קודם וגדול משארי ערי הקודש. וראי'[53] לדבר, דבגמ'[54] דברכות גבי הנהנה מסעודת חתן אמרי' שם ד"ו[55] ע"ב "ואם משמחו מה שכרו, כאילו בנה אחת מחורבות ירושלם", ולא סתם מחרבות א"י, אע"ג[56] דפשטא דקרא דהביא ממנו ראי'[57] כתוב סתם "כי אשיב את שבות הארץ", א"ו[58] דבנין חרבות ירושלם גדול משאר ערי א"י וע"כ[59] נקט הגדול. וחלילה לחשוב, שהצדיקים הראשונים היו יכולים להתישב בירושלם והקדימו עיר אחרת מאה"ק[60]. והננו רואים גם עתה כל ת"ח[61] וצדיקים משתוקקים להקדים ישיבת ירושלם, ורבים עולים לרגלים גם עכשיו, ומתפללים מוספים אצל כותל המערבי שיבנה בב"א[62], בקדושה והתעוררות נפלאה. אלא שהי'[63] עול הגלות כבד מאד בירושלם, מפני שנאת הגוים שהי' אז, רק עכשיו בעקבא דמשיחא [בדור שלפני ביאת המשיח (סוטה מט)] אנו רואים אות לטובה ופקודת ישועה ורחמים, שאחב"י[64] ב"ה[65] הנם מכובדים בעיני השרים באה"ק[66] בכלל וירושלם בפרט, ות"ל הכל בטוח באין פחד. ועל גדולי הצדיקים אין להקשות כלל מ"ט בחרו בשארי ערי הקודש, אפילו אם היו יכולים לשבת בירושלם, שבודאי כל עיר ומקום שבאה"ק[67] יש לו שורש ובחי' בקדושה בפני' עצמה, כמו שהאריך בזה ב"חסד לאברהם" [ספרו של המקובל רבי אברהם אזולאי] בחלק עין הארץ נהר י"ג, ומן הפרטים שזכר שם נלמד על הכלל כלו. ואפילו בדרך הפשטות יש לכל מקום ומקום חבת הקודש מיוחדת בפ"ע. למשל פה עה"ק יפו ת"ו יש לחבב מצד שהיא גבול המסומן בתוה"ק[68], "גבול ים", [במדבר לד, ו] ומצד שבה הלך יונה הנביא [יונה א, ג] ע"ה[69], שבודאי כמה וכמה תיקונין השריש בהליכתו לדורות, ובה הובאו הדוברות לשלמה המלך ע"ה לבנין ביהמ"ק[70], כמ"ש[71] בדברי הימים ב' ב' פט"ו[72], ולשי' הירושלמי יומא פ"ג ה"ח[73] נעשה הנס לנקנור [יומא לח: נס הדלתות שהביא ניקנור מאלכסנדריה למקדש] ג"כ פה עה"ק בנמל יפו. ע"כ[74] אע"פ[75] שירושלם חביבה מאד, וקדושתה כוללת בכללות, וישובה קודם לכל, מ"מ[76] כ"א שהשיג ע"פ[77] פרטיות שורש נשמתו, שהוא שייך לקדושה המיוחדת הפרטית השייכת לאותה העיר, הי' קובע בה דירתו. ובודאי מצד חילוק השבטים הי' כן הענין, ע"כ היו כמה נביאים משארי ערים, אע"פ שרובם היו מירושלם, שע"כ[78] נקראת גיא חזיון, [ישעיהו כב, א] וכל נביא שלא נתפרש שם עירו הוא מירושלם, כדאיתא במדר' איכה, אבל מיעוטם נתפרשו בשם עירם ודרו שם מטעם הנ"ל. וכ"ז בדרך פרט, אבל בדרך כלל ודאי גדולה היא מצות ישיבת ירושלם מכל א"י, אע"ג דכ"מ[79] חביב בפ"ע. ועד היום נמצאים זקנים שנתגדלו באה"ק והם מחפשים בכל יום ללכת ד' אמות חדשות באי"י, מפני גודל חביבות הארץ, ומ"מ[80] כל מי שיש סיפק בידו משתדל לשבת בירושלם, אלא שרבים הם מוכרחים מצד מצבם ופרנסתם, ושארי סיבות וענינים

דלא מתדר להו בירושלם ת"ו, ע"כ הם יושבים בערי קודש אחרות. וא"צ[81] להאריך כלל בחשיבות ירושלים עה"ק, שהכתוב מעיד עליה "העיר אשר בחרתי", והיא עצמה נקראת צואר ומקום החיות, כדאי' בתקוני זוהר בתיקונים הנוספים תיקונא שתיתאה "צוארך כמגדל השן [שיר השירים ז, ה] דא ירושלם, עלה אתמר כמגדל דוד צוארך, תכשיטין דילה כהנים לויים ישראלים", הרי שהיא עצמה היא מקום החיות כולה, וכהנים לויים וישראלים הם מקשטים את הקדושה, ובודאי כל המרבה בתכשיטי קדושה ה"ז[82] משובח. ואע"ג[83] דהכונה כאן ביחוד על בחי' ירושלם ברוחניות, מ"מ הכל אחד, ומכוון זה נגד זה, כדי' הזה"ק[84] המובא לעיל בענין מכפלה. ובודאי ראוי להתחזק בכל עז בדבר השלום, שלא יתפשט הענין ח"ו לומר שראוי למעט בהרחבת בנין ירושלים עה"ק, וכדאמרי' בזבחים דקי"ג פ"א מצאו עצמות בלשכת דיר העצים ובקשו לגזור טומאה על ירושלם, עמד ר' יהושע על רגליו ואמר לא בושה וכלימה היא לנו שנגזור טומאה על עיר אבותינו וכו'[85]. ות"ל אין לנו עיר בכל העולם כולו שיש בה כ"כ[86] תורה ועבודה, צדיקים וגדולים, חסידים ואנשי מעשה, כמו ירושלם עה"ק ת"ו, וב"ה[87] היא מתוספת והולכת לעינינו מדי שבוע בשבוע, שמתקבצים אליה אחב"י[88] מארבע כנפות הארץ, והיא נבנית ב"ה בבנינים חדשים ע"י[89] אחינו הדבקים באהבת ירושלם בכל לבם ונפשם. והלא הפגם הראשון, שגרם חילוק מלכות ב"ד[90], וגרם לכל הגלויות והנפילות, בעוה"ר, הי' השפלת ירושלם, וכדאי' בסנהד' דק"ב וירבעם יצא מירושלם שיצא מפיתקה של ירושלם, ת"ו. וכן לדחות מוחזק ג"כ א"א[91] בשו"א[92], מטעם הד"ת[93] ומטעם היושר. ע"כ יעצתי להנכבד ששאל עצתי אז, שראוי לפשר ע"י הוספה, להוסיף את מי שהרב דליובאוויטש שי'[94] חפץ בו ג"כ, ויותר נכון שיהיו המכתבים נכתבים על אדרעס של שלשה אנשים, משתהי'[95] מחלוקת בישראל. ובכולל פרושים נוהגים כבר לכתב על שני אנשים, ומה בכך שיהי' שלישי. וכ"ז כדאי כדי שלא למעט ח"ו כבודה של ירושלם עה"ק אפילו כחוט השערה. ולפי ענ"ד[96] כדאי שכל יראי ד' שהם חסידים באמת, המקושרים בין לבאברויסק בין ללאדי בין לליובאוויץ, [ענפי חסידות חב"ד: באברויסק, לאדי וליובאוויטש] שכולם יגלו דעתם שהם רוצים שתהי' האדרעסא משולשת, רק שלא יפרד הכולל, ולא יזוז הכבוד שיש עכ"פ בידינו ליתן בזמה"ז[97] לעיר בית חיינו תובב"א מתוכה. ואין ספק בדבר כמעט, שאם ימצאו אנשים ישרים, אוהבי שלום, שיתערבו בדבר, אפשר למעט ולבטל לגמרי את המחלוקת בתחילה, לפני התפשטותה, "ולפני התגלע הריב נטוש". [משלי יז, יד] וכפי הנראה כבר סובלים מזה ת"ח חשובים שבאה"ק מצער המחלוקת. ופה נמצא אתנו בעה"ק[98] ת"ו ת"ח אחד זקן, גדול בישראל ממש, מכולל חב"ד, והוא דחוק מאד בעניות גדולה, ואינו יכול לתבוע חובו מהכולל מפני בלבול הכולל מצד המחלוקת. וכאלה בודאי ישנם רבים, ואין שיעור כמה גדולה היא המצוה להתערב בזה בדרך שלו', שיבטל כ"א מהראשים חלק אחד מדעתו, כדי שיבוא השלו'[99] על כנו, וישאר כבוד עיר אלקינו במקומו, ולא יחסר חלק העניים יושבי אה"ק עובדי ד' באמת בקדושת ארץ חמדה, שחוברה לה יחדיו, [תהלים קכב, ג] ע"י פרץ ומריבה בין ראשי אלפי ישראל.

הארכתי קצת בדברי אלו שלא כמדתי, מפני כבוד עיה"ק[100] ומאהבת השלו'. והשית"ב[101] ישפת ברכה ושלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלם, וידבר שלו' אל עמו ואל חסידיו.

אחתום בברכה וכ״ט[102], ואבקשו לכתב לנו לפעמים יותר תכופות משלומו הטוב, ומשלום צאצאיו שיחי׳. והי׳[103] ז״ש[104] וברכה, אורך ימים ושנות חיים וכ״ט, כנפשו היקרה ונפש ב״א דור״ש[105] וטובו, מברכו מהררי קודש ומצפה לחדות בשמחה את פניו על אדמת קדשנו, בבא כל ישראל ברינה ושמחה, ושבו בנים לגבולם בב״א.

הק׳ אברהם יצחק הכהן קוק

---

1. בע״ה - בעזרת השם
2. עה״ק - עיר הקודש
3. תובב״א - תבנה ותכונן במהרה בימינו אמן
4. תרס״ז - השנה תרס״ז (1906/1907)
5. ת״ח - תלמיד חכם
6. מו״ה - מורנו הרב
7. שליט״א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
8. וכא״ל - וכל אשר לו
9. שיחי׳ - שיחיו
10. שלו׳ - שלום
11. לכה״פ - לכל הפחות
12. בחת״י - בחתימת ידי
13. ות״ל - ותודה לא-ל
14. וע״ד - ועל דבר
15. ע״ז - על זה
16. חב״ד - חכמה בינה דעת (חסידות חב״ד)
17. ת״ו - תבנה ותכונן
18. יהי׳ - יהיה
19. ח״ו - חס ושלום
20. בעוה״ר - בעוונותינו הרבים
21. הי׳ - היה
22. בפ״ע - בפני עצמו
23. ת״ו - תבנה ותכונן
24. וק״ו - וקל וחומר
25. ע״י״ז - על ידי זה
26. מאחב״י - מאחינו בני ישראל
27. אה״ק - ארץ הקודש
28. שתהי׳ - שתהיה
29. בא״י - בארץ ישראל
30. ית׳ - יתברך
31. א״י - ארץ ישראל
32. א״כ - אם כן
33. ג״כ - גם כן
34. זוה״ק - זוהר הקדוש
35. ע״ב - עמוד ב
36. כו׳ - וכולי (וכן הלאה)
37. שאפי׳ - שאפילו
38. ר׳ - רבי
39. סי׳ - סימן

40. עכ"ל - עד כאן לשונו
41. הנ"ל - הנזכר לעיל
42. כ"א - כי אם
43. שיהי' - שיהיה
44. תוס' - תוספות
45. ד"ה - דיבור המתחיל
46. ת"ת - תלמוד תורה
47. דג"כ - דגם כן
48. ע"ש - עיין שם
49. עכ"פ - על כל פנים
50. וה"ה - והוא הדין
51. רש"י - רבי שלמה יצחקי
52. וא"כ - ואם כן
53. וראי' - וראיה
54. דבגמ' - דבגמרא
55. ד"ו - דף ו' (בציון מקור)
56. אע"ג - אף על גב
57. ראי' - ראיה
58. א"ו - אלא ודאי
59. וע"כ - ועל כן
60. מאה"ק - מארץ הקודש
61. ת"ח - תלמידי חכמים
62. בב"א - במהרה בימינו אמן
63. שהי' - שהיה
64. שאחב"י - שאחינו בני ישראל
65. ב"ה - ברוך השם
66. באה"ק - בארץ הקודש
67. שבאה"ק - שבארץ הקודש
68. בתוה"ק - בתורתנו הקדושה
69. ע"ה - עליו השלום
70. ביהמ"ק - בית המקדש
71. כמ"ש - כמו שכתב / כמו שנאמר
72. פט"ו - פסוק ט"ו
73. ה"ח - הלכה ח' (בציון מקור)
74. ע"כ - על כן
75. אע"פ - אף על פי
76. מ"מ - מכל מקום
77. ע"פ - על פי
78. שע"כ - שעל כן
79. דכ"מ - דכמה מקומות
80. ומ"מ - ומכל מקום
81. וא"צ - ואין צריך
82. ה"ז - הרי זה
83. ואע"ג - ואף על גב
84. הזה"ק - הזוהר הקדוש
85. וכו' - וכולי (וכן הלאה)
86. כ"כ - כל כך

87. וב"ה - וברוך השם
88. אחב"י - אחינו בני ישראל
89. ע"י - על ידי
90. ב"ד - בית דין
91. א"א - אי אפשר
92. בשו"א - בשום אופן
93. הד"ת - הדברי תורה
94. שי' - שיחיה
95. משתהי' - משתהיה
96. ענ"ד - עניות דעתי
97. בזמה"ז - בזמן הזה
98. בעה"ק - בעיר הקודש
99. השלו' - השלום
10. עיה"ק - עיר הקודש
10. והשית"ב - והשם יתברך
10. וכ"ט - וכל טוב
10. והי' - והיה
10. ז"ש - זה שלום
10. דור"ש - דורש שלום

אגרות הראי"ה – כרך א' – אגרת קעד

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ה' כסלו תרס"ט - יפו **נמען:** דודו, ר' יהודה ליב פלמן

הרב קוק מרגיע את דודו לגבי השינויים בשלטון העות'מאני. אין מה לפחד מגיוס לצבא: אפשר לפדות אותו בחמישים לירה תורכית (כ-400 רובל כסף), ותלמידי חכמים פטורים. ייתכן שיהיה אוכל כשר וחופש בשבתות. השלטון החדש מכבד מאמינים. הרב קוק מעודד עשירים להתיישב בארץ.

עיקרי הדברים

- המהפכה התורכית - אין לפחד.
- גיוס לצבא, פדיון ופטור לתלמידי חכמים.
- עידוד עלייה.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ה' כסלו תרס"ט[4].

לכבוד דודי היקר הישיש הנכבד ותיק וחסיד מלא דעת ויראת ד', מו"ה[5] יהודא ליב פעללמאן שליט"א[6], וכל אשר לו, וכל יו"ח[7] וצאצאיו כן יפקדו לטוב. לברכה והצלחה, ממקור כל הברכות חיים עד העולם.

תלי"ת[8] על החוה"ש[9] אשר עמנו כולנו, כה לחי.

שמחתי בדברים אשר בחתומיו זיכה לנו, [במכתבו] לבשרנו משלומו הטוב, ולדרוש את שלו'[10] כולנו. ב"ה אשר גבר עלינו חסדו לשבת בארץ חמדתנו, אשר לעד יסדה להיות מקודשת לפניו ב"ה מכל הארצות מראש מקדם ועד עולמי עד.

מהחדשות אשר צמחו בממשלה, [השינויים בשלטון העות'מאני, אחרי מהפכת "התורכים הצעירים"] אשר הפקיד צור ישראל ב"ה את ארצנו הקדושה בידה, עד אשר תחזור במהרה בימינו בקרוב לבעלי האמתיים, זרע עבדיו ינחלוה, אין מה לפחד כלל וכלל. אדרבא אנו רואים יד ד' שהכל לטובה, ולהצמחת קרן ישועה. גזרת האי"ח[11] [גזרת הגיוס לצבא העות'מאני] נפדית היא בחמישים לירה טורקית, [אפשר לפטור ממנה בתשלום של חמישים לירות תורכיות] שהוא ערך קרוב לארבע מאות רו"כ[12]. גם כל מי שהוא צורבא מרבנן [תלמיד חכם (ארמית)] פטור ע"פ[13] דין המלכות, שחכמים פטורים. [על פי בבא בתרא ח: "רבנן לא צריכי נטירותא" – תלמידי חכמים אינם צריכים שמירה] גם אפשר יהי'[14] בעה"י[15] להמציא שיהי'[16] מאכל כשר לאחב"י[17], ושיהיו משוחררים בשבתות וימים טובים, ולעומת זה יכולים הם לעלות בכל מדרגות הממשלה גם היותר גבוהות. והם אוהבים דוקא את המאמינים בד' ית"ש[18] ובתוה"ק[19], וכבוד התורה גדול בעיניהם. בקיצור אין לפחד מזה כלל וכלל, ואשרי מי שמזכהו השי"ת[20] בעושר ונכסים ומתישב על אדמת הקודש, שיראה עולמו בחייו מזיו נועם קדושתה, ויופי חמדת אוירה הנעים והטהור, אשר ממעט מהנגלות נוכל להציץ כמציץ מן החרכים [שיר השירים ב, ט] את הנסתרות לד' אלהינו, בתפארת זיו הדרה, כבודה ופארה, ד' יכוננה מהרה ברב טוב לבית ישראל.

כן אבקשהו נא לשמחנו לפרקים תכופים במכתביו היקרים, לבשרנו משלומו הטוב, ושלו'[21] כל אשר אתו וכל זרעו מקרוב ומרחוק, יברכם ד' בשפע ברכתו וטובו. והי'[22] זה שלו' וברכה מהררי קודש, כנפשו היקרה ונפש בן אחותו קשור באהבתו בכל לונ"ח[23], מצפה לתשועת ד' על עמו בחבל נחלתו [דברים לב, ט] במהרה בימינו בקרוב,

הק' אברהם יצחק ה"ק הנ"ל

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרס"ט - השנה תרס"ט (1908/1909)
5. מו"ה - מורנו הרב
6. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
7. יו"ח - יוצאי חלציו
8. תלי"ת - תודה לא-ל יתברך
9. החוה"ש - החיים והשלום
10. שלו' - שלום
11. הא"ח - האורח חיים
12. רו"כ - רובל כסף
13. ע"פ - על פי
14. יהי' - יהיה
15. בעה"י - בעזרת השם יתברך
16. שיהי' - שיהיה
17. לאחב"י - לאחינו בני ישראל
18. ית"ש - יתברך שמו
19. ובתוה"ק - ובתורתנו הקדושה
20. השי"ת - השם יתברך
21. ושלו' - ושלום
22. והי' - והיה
23. לונ"ח - לנחמת ציון

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת שנט

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ר"ח אייר תרע"א - יפו **נמען:** דודו, ר' יהודה לייב פלמן

יש להתעלם מסופר שזלזל במצוות תמיכת ישוב הארץ. דווקא עכשיו, כשהמוסדות נחלשים, צריך לתמוך בהם יותר. ביפו הסדרים שבו על מכונם, והיחיד שעמד נגד הציבור חזר בו.

עיקרי הדברים

- חובת תמיכת המוסדות בארץ.
- שלום ביפו.

נוסח האגרת

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו, א' דר"ח[3] אייר, תרע"א[4].

שלו'[5] וברכה לכבוד דודי יקירי הישיש המופלג בתו"י[6] וו"ח[7] מו"ה[8] יהודא ליב פעלמאנן נ"י[9], ולכל אשר לו, ברכת ד' וכט"ס[10] מאדון הטובה והברכה, החיים והשלו'[11].

מכתביו היקרים הגיעונו, ושמחתי בשלומו הטוב. תל"י[12] על החוה"ש[13] אשר עמנו כולנו, ועם הורי היקרים ואחי שי'[14] וכל אשר להם.

ע"ד[15] הסופר אשר הקר את מצות תמיכת ישוב אה"ק[16], ראוי לכל יראי ד' וחושבי שמו ית'[17] שלא לשום לב לדברים כאלה. ואדרבא עתה החובה יותר גדולה להחזיק בידי המוסדות, אשר מפני ריבוי ההוצאות מטו לפול, כי רבו מאד העניים והזקנים הנדרשים לתמיכה. ובודאי נוכל לקוות, שיוטב המצב להבא בעה"י[18], ולא יטוש ד' את נחלתו' גם פעה"ק[19] ב"ה שבו הסדרים על מכונם, וגם היחיד, שעמד נגד הציבור ברובו, נחם ממחשבתו. ונקוה בע"ה[20] שילך מהלך העיר בדרך ישרה לכבוד שם ד' ית' הנקרא על ארצו ונחלתו. והי'[21] בזה שלו' וברכה מקודש, כנה"י[22] ונפש ב"א דושו"ט[23] באה"ר[24],

הק' אברהם יצחק ה"ק

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. דר"ח - דראש חודש
4. תרע"א - השנה תרע"א (1910/1911)
5. שלו' - שלום
6. בתו"י - בתורה ויראה
7. וו"ח - ותיק וחסיד
8. מו"ה - מורנו הרב
9. נ"י - נרו יאיר
10. וכט"ס - וכל טוב סלה
11. והשלו' - והשלום
12. תל"י - תודה לא-ל יתברך
13. החוה"ש - החיים והשלום

14. שי' - שיחיה
15. ע"ד - על דבר
16. אה"ק - ארץ הקודש
17. ית' - יתברך
18. בעה"י - בעזרת השם יתברך
19. פעה"ק - פה עיר הקודש
20. בע"ה - בעזרת השם
21. והי' - והיה
22. כנה"י - כנפשו היקרה
23. דושו"ט - דורש שלומו וטובו
24. באה"ר - באהבה רבה